

สรุปผลการดำเนินงานการจัดการความรู้

ปี 2553

สำนักส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตรสหกรณ์ 3

จังหวัดระยอง

คำนำ

การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) เป็นเครื่องมือที่กรมส่งเสริมการเกษตรนำมาใช้เพื่อพัฒนาบุคลากรให้รู้จักค้นหา แลกเปลี่ยนนำความรู้ไปใช้ และจัดเก็บความรู้ที่ได้ผลในปี 2548 จนถึงปัจจุบัน มีการส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานย่อย บัณฑิตเทคโนโลยีวิชาการและความรู้ที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่และเกษตรกร ตลอดจนบัณฑิตองค์ความรู้ที่ได้จากการสืบค้นผ่านสื่อต่าง ๆ

สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดระยอง ได้จัดทำแผนการจัดการความรู้ ใน 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ เสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะการทำงานของบุคลากรในองค์กร และการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร ครอบคลุมเกษตรกร องค์กร เกษตรกร วิสาหกิจชุมชนและชุมชนเกษตร เอกสารนี้จัดทำขึ้นเพื่อสรุปผลการดำเนินงานจัดการความรู้ ปี 2553 เพื่อนำไปใช้พัฒนางานส่งเสริมการเกษตร และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อไป

สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดระยอง
กันยายน 2553

**แนวทางจัดการความรู้เพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร
สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดระยอง
ประจำปีงบประมาณ 2553**

1. สถานการณ์

การจัดการความรู้ เป็นเครื่องมือที่รู้จักกันทั่วไปของบุคลากรและหน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตร สำหรับช่วยในการจัดเก็บองค์ความรู้เทคโนโลยีวิชาการ พัฒนาบุคลากรให้เกิดการนำเทคโนโลยีวิชาการ เกษตรสู่เกษตรกรของแต่ละพื้นที่ และนำมาช่วยหน่วยงานย่อยให้มีการจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงาน การนำการจัดการความรู้เป็นเครื่องมือในงานส่งเสริมการเกษตร เพื่อสร้างความรู้จากประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน โดยการจัดการกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สำหรับนำมาใช้ปรับปรุงงานและยกระดับความสามารถของบุคลากรการจัดการความรู้ ได้รับการสนับสนุนจากองค์กร โดยมีการกำหนดให้ KM เป็นนโยบายและแนวทางการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553

กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนดให้มีการจัดเวทีเพื่อจัดการความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ โดยใช้เวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร เพื่อแลกเปลี่ยนและเพิ่มเติมเสริมความรู้ทั้งในด้านวิธีการทำงานและเทคโนโลยีวิชาการเกษตร

สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดระยอง ได้นำกระบวนการจัดการความรู้มาใช้เพื่อสนับสนุนการทำงานของบุคลากรภายในหน่วยงาน และหน่วยงานภายใต้สังกัด ใน 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ

1. เสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะการทำงานของบุคลากรในองค์กร
2. การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร เกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และชุมชนเกษตร

คณะทำงานจัดการความรู้ของสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดระยองได้ร่วมกันกำหนดองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน จำนวน 2 องค์ความรู้ ซึ่งประกอบด้วย

1. “การแปรรูปผลผลิตสมุนไพร” ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่สนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ เสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะการทำงานของบุคลากรในองค์กร
2. “เทคนิค และวิธีการประชุมคณะกรรมการประสานงานวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด” ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่สนับสนุนประเด็นยุทธศาสตร์ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร เกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และชุมชนเกษตร

2. เป้าหมาย/วัตถุประสงค์

- 1) ใช้เครื่องมือ KM เพื่อจัดการความรู้ตามภารกิจหน้าที่หลักของกรมส่งเสริมการเกษตร
- 2) ใช้เครื่องมือ KM เพื่อพัฒนาบุคลากรตามภารกิจหน้าที่และงานที่ได้รับมอบหมาย
- 3) ใช้เครื่องมือ KM เพื่อจัดการความรู้สู่เกษตรกร และสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานย่อยให้บรรลุผล

3. แนวทางการดำเนินงานจัดการความรู้เพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร

การดำเนินการจัดการความรู้ของสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดระยอง มีขั้นตอนดังนี้

1. ทบทวน และแต่งตั้งคณะทำงาน มอบหมายทีมงานให้ดำเนินการ “การจัดการความรู้ของหน่วยงาน” ตลอดจนการสร้างความรู้ ความเข้าใจ สนับสนุนและผลักดันให้เกิดการปฏิบัติในระดับหน่วยงาน
2. ศึกษาวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมาย/ประเด็นหลักในการจัดการความรู้เพื่องานส่งเสริมการเกษตรในหน่วยงาน

3. จัดทำแผนการจัดการความรู้ระดับหน่วยงาน
4. จัดการเรียนรู้/ถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนพัฒนาเจ้าหน้าที่ภายในหน่วยงานและสำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะหลักในการจัดการความรู้เพื่องานส่งเสริมการเกษตร โดยใช้เวทีตามระบบส่งเสริมการเกษตร (RW) เวทีการประชุมสำนักงานประจำเดือน และเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อื่นๆ
5. รายงานความก้าวหน้าการจัดการความรู้ในรอบ 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน ให้คณะทำงานการบริหารองค์ความรู้ของกรมส่งเสริมการเกษตรได้ทราบ ตลอดจนจัดทำรายงานสรุปผลสำเร็จของการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร เมื่อเสร็จสิ้นปีงบประมาณ 2553 ประมวลผลการจัดการความรู้สำนักงานเกษตรจังหวัดภายใต้สังกัดเป็นภาพรวมของเขต
6. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ที่ได้ให้แก่บุคลากรทั้งภายใน และภายนอก ทั้งในรูปแบบของเอกสาร และ Website ของหน่วยงาน

กิจกรรมการดำเนินงาน
“การจัดการความรู้เพื่อพัฒนางานส่งเสริมการเกษตร ของสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3
จังหวัดระยอง”
ประจำปีงบประมาณ 2553

กิจกรรมการดำเนินงาน	ช่วงเวลา	วิธีการ/ ช่องทาง	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ/ ผู้ปฏิบัติ
กิจกรรมที่ 1 จัดประชุมคณะทำงานฯ จำนวน 4 ครั้ง				
<u>ครั้งที่ 1</u> เพื่อกำหนดเป้าหมายและ แนวทางการดำเนินงาน	4 มกราคม 2553	จัดเวทีประชุม	คณะทำงาน จัดการความรู้	KM team
<u>ครั้งที่ 2</u> ยกร่างแผนการจัดการ ความรู้	11 มกราคม 2553	จัดเวทีประชุม	คณะทำงาน จัดการความรู้	KM team
<u>ครั้งที่ 3</u> กำหนดหลักสูตร เนื้อหาการ ถ่ายทอดความรู้ แบ่งหน้าที่ความ รับผิดชอบ	5 กุมภาพันธ์ 2553	จัดเวทีประชุม	คณะทำงาน จัดการความรู้	KM team
<u>ครั้งที่ 4</u> วางแผน/กำหนดหลักสูตร ขอบเขตการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	26 มีนาคม 2553	จัดเวทีประชุม	คณะทำงาน จัดการความรู้	KM team
กิจกรรมที่ 2 ประชาสัมพันธ์แผนการ ดำเนินงาน/สรุปผลการดำเนินงาน ประชาพิจารณ์ผล จำนวน 2 ครั้ง				
<u>ครั้งที่ 1</u> เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ ประชาสัมพันธ์เนื้อหา ขั้นตอน และ แผนการจัดการความรู้ ปี 2553	มกราคม 2553	ประชุม สำนักงาน	เจ้าหน้าที่ทุก ท่าน	KM team
<u>ครั้งที่ 2</u> สรุปผลการจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประชาพิจารณ์ผล	สิงหาคม 2553	ประชุม สำนักงาน	เจ้าหน้าที่ทุก ท่าน	KM team
กิจกรรมที่ 3 จัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้				
แผนที่ 1 การแปรรูปผลผลิต สมุนไพร				
<u>ครั้งที่ 1</u> - สรรพคุณรางจืด - การแปรรูปรางจืด “ซารางจืด”	25 พฤษภาคม 2553	จัดเวที แลกเปลี่ยน เรียนรู้	เจ้าหน้าที่ทุก ท่าน	KM team
<u>ครั้งที่ 2</u> - สรรพคุณตะไคร้ - การแปรรูปตะไคร้ “น้ำตะไคร้”	24 มิถุนายน 2553	จัดเวที แลกเปลี่ยน เรียนรู้	เจ้าหน้าที่ทุก ท่าน	KM team

กิจกรรมการดำเนินงาน	ช่วงเวลา	วิธีการ/ ช่องทาง	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ/ ผู้ปฏิบัติ
ครั้งที่ 3 - สรรพคุณมะขาม - การแปรรูปมะขาม “น้ำมะขาม”	29 กรกฎาคม 2553	จัดเวที แลกเปลี่ยน เรียนรู้	เจ้าหน้าที่ทุก ท่าน	KM team
แผนที่ 2 เทคนิค และวิธีการประชุม คณะกรรมการประสานงานวิสาหกิจ ชุมชนระดับจังหวัด ครั้งที่ 1 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ RW ครั้งที่ 1/2553	11-12 กุมภาพันธ์ 2553	จัดเวที แลกเปลี่ยน เรียนรู้ โดยใช้ เวที RW ครั้งที่ 1/2553	KM Team เจ้าหน้าที่ ประสานงาน วิสาหกิจชุมชน ระดับจังหวัด	KM team
ครั้งที่ 2 เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ RW ครั้งที่ 2/2553	17-18 มิถุนายน 2553	จัดเวที แลกเปลี่ยน เรียนรู้ โดยใช้ เวที RW ครั้งที่ 2/2553	KM Team เจ้าหน้าที่ ประสานงาน วิสาหกิจชุมชน ระดับจังหวัด	KM team
กิจกรรมที่ 4 จัดทำสื่อเพื่อสนับสนุน การเรียนรู้ และ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ 1) สื่อประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) สรุปผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใน แต่ละครั้ง	กุมภาพันธ์ – กันยายน 2553	- เอกสาร/ สิ่งพิมพ์ - PowerPoint - website	KM team	1) KM Team 2) คณะทำงาน เว็บไซต์ของเขต
กิจกรรมที่ 5 สรุปและรายงานผล การจัดการความรู้ 1. รายงานความก้าวหน้าการจัด กิจกรรมการจัดการความรู้ รอบ 6 เดือน 9 เดือน และ 12 เดือน	มีนาคม – กันยายน 2553 3 ครั้ง/ปี	รายงาน ความก้าวหน้า	KM team	KM team
2. สรุปผลการดำเนินงานการจัดการ ความรู้ ของหน่วยงาน	กันยายน 2553	เอกสาร website	KM team	1) KM Team 2) คณะทำงาน เว็บไซต์ของเขต

4. องค์ความรู้ที่เกิดขึ้น

4.1 ประเด็นยุทธศาสตร์ : เสริมสร้างและพัฒนาสมรรถนะการทำงานของบุคลากรในองค์กร

- สรรพคุณรางจืด และการแปรรูป (ขารางจืด)

รางจืด (*Thumbergia laurifolia* Linn.) อยู่ในวงศ์ Acanthaceae เป็นไม้เถา ดอกสีม่วง ขึ้นตามป่าดิบ ป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้า

สรรพคุณรางจืด ใช้ปรุงเป็นยาเขียวถอนพิษไข้ ถอนพิษผิดสำแดง และพิษอื่น ๆ ใช้แก้ร้อนในกระหายน้ำ รักษา โรคหอบหืดเรื้อรัง และแก้ผื่นคันจากอาการแพ้ต่าง ๆ ใช้แก้พิษเบื่อเมาเนื่องจากเห็ดพิษ สารหนู แก้อาการการเมาค้าง โดยมีวิธีกินทั้งการกินสด ๆ และแห้ง คือ เอาใบสด 4-5 ใบ ใส่ครกตำผสมน้ำ ถ้าได้น้ำขาวขุ่นยิ่งดี แล้วคั้นเอาน้ำดื่ม หรือจะใช้ส่วนที่เป็นราก และเถารางจืดสดตำคั้นก็ได้ แก้อักเสบ แก้ปวดลดบวม โดยตำพอกบริเวณที่บาดเจ็บ ส่วนวิธีแห้ง ซึ่งเป็นที่นิยมในเวลานี้คือ การนำใบแห้งมาตากทำเป็นชาชงกับน้ำดื่ม เหมือนชงชาจีน

ขารางจืด

ตัดใบรางจืดมาล้างให้สะอาด นำมาหั่นตากจนแห้งหรือจะอบแห้งแทนก็ได้ แล้วเก็บใส่ขวดใส่กระป๋องเหมือนเก็บชา ปิดฝาให้แน่น

-สรรพคุณตะไคร้ และการแปรรูป (น้ำตะไคร้)

ตะไคร้ เป็นพืชล้มลุกจำพวกหญ้าขึ้นอยู่รวมเป็นกอ อายุหลายปี สูง 1 เมตร ลำต้นตั้งตรงมีข้อและปล้องสั้นค่อนข้างแข็ง ลำต้นส่วนที่อ่อนมีใบเรียงซ้อนสลับกันแน่นมาก กาบใบเป็นแผ่นยาวโอบซ้อนกันจนดูแข็ง ใบเป็นใบเดี่ยวรูปรียาว ปลายใบเรียวแหลม ผิวใบสาบมือทั้งสองด้าน ขอบใบมีขนขึ้นอยู่เล็กน้อย ก้านใบสีขาวนวลหรือม่วงอ่อนแผ่เป็นกาบเมื่อขยี้ดมจะมีกลิ่นหอมดอกออกเป็นช่อกระจาย ช่อดอกย่อยมีก้านออกเป็นคู่ ๆ ในแต่ละคู่จะมีใบประดับรองรับ แต่ดอกออกยาก

ใบ รสปร่า ลดความดันโลหิต แก้ไข้

ต้น รสหอมปร่า ขี้ขม แก้โรคทางเดินปัสสาวะ แก้นิวส์ ดับกลิ่นคาว เจริญอาหาร

เหง้า รสปร่า แก้เบื่ออาหาร บำรุงไฟธาตุ แก้กษัย ขี้ขมในลำไส้ แก้ปัสสาวะขัด แก้ปัสสาวะพิการ แก้นิวส์

ทั้งต้น รสหอมปร่า แก้หืด แก้ปวดท้อง ขับปัสสาวะ บำรุงธาตุ ขับเหงื่อ

1. แก้ปัสสาวะขัด ใช้ต้นสด (ตัดใบทิ้ง) หนัก 40 - 60 กรัม หรือ 1 กำมือ ถ้าใช้แห้งประมาณ 20 - 30 กรัม ต้มกับน้ำ 3 - 4 ถ้วยชา แบ่งน้ำดื่มวันละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ถ้วยชา ก่อนอาหาร ทำเช่นนี้ทุกวัน หรืออีกวิธีหนึ่งนำเหง้ามาฝานเป็นแว่นบาง ๆ คั่วไฟอ่อน ๆ พอเหลือง ใช้ครั้งละ 1 หยิบมือ ชงกับน้ำ 1 ถ้วยชา รินเอาแต่น้ำใส ดื่มจนหมด รับประทานวันละ 3 ครั้ง เมื่อปัสสาวะคล่องดีแล้วจึงหยุดยา
2. แก้อาการท้องอืดท้องเฟ้อ ปวดท้องเกร็ง คลื่นไส้อาเจียนจากธาตุไม่ปกติ ใช้ต้นตะไคร้แก่สด ๆ ทูบพอแหลก ประมาณ 1 กำมือ (40 - 60 กรัม) ต้มเอาน้ำดื่มหรือใช้เหง้าขนาดเท่าหัวแม่มือ (ใช้สดประมาณ 5 กรัม) หรือแห้งประมาณ 2 กรัม) ทูบให้แตก ต้มเอาน้ำดื่ม หรือใช้ ตะไคร้ทั้งต้น (รวมราก) จำนวน 5 ต้น สับเป็นท่อนต้มกับเกลือ ต้ม 3 ส่วน ให้เหลือ 1 ส่วน รับประทานครั้งละ 1 ถ้วยแก้ว รับประทาน 3 วัน จะหายปวดท้องเกร็ง

น้ำตะไคร้

ส่วนผสม

ตะไคร้ทั้งต้นและใบ 1 กิโลกรัม (ต้น 600 กรัม ใบ 400 กรัม)

น้ำเปล่า 4 ลิตร

น้ำตาลทราย 400-700 กรัม

วิธีทำ

- ล้างตะไคร้ให้สะอาด ตัดเป็นท่อนสั้นๆ นำไปต้มกับน้ำเปล่า 4 ลิตร ประมาณ 5-10 นาที แล้วกรองด้วยผ้าขาวบาง 2-3 ชั้น เพื่อกันไม่ให้มีเศษตะกอนของใบตะไคร้
- ผสมน้ำตาลทราย คนจนน้ำตาลละลายหมด ถ้าชอบรสชาติเปรี้ยวเล็กน้อย ให้เติมกรดมะนาว เพื่อความชุ่มคอชื่นใจ แล้วกรองอีกครั้ง ตั้งให้เดือด 1-2 นาที ยกกลงกรอกใส่ขวดแก้วที่ล้างสะอาด คว่ำให้แห้ง ขณะร้อน อุณหภูมิ 90 องศาเซลเซียส ถ้ากรอกลงขวดพลาสติก ต้องลดให้อุณหภูมิ 68 องศาเซลเซียส กรอกให้เต็มขวด ปิดฝาให้สนิท แล้วแช่น้ำเย็นทันที เมื่อขวดเย็น ให้รีบนำเข้าตู้เย็น สามารถเก็บไว้ได้ถึง 14 วัน

หมายเหตุ : ตะไคร้ ถ้าไม่ใช่สด อาจทำโดยนำตะไคร้ทั้งต้น และใบล้างให้สะอาด หั่นเป็นท่อนสั้นๆ นำเข้าตู้อบลมร้อน ที่อุณหภูมิ 60 องศาเซลเซียส นานประมาณ 2 ชั่วโมง ผึ่งไว้ให้เย็น บรรจุใส่ถุงปิดมิดชิด เวลาจะใช้นำมาต้มกับน้ำ แล้วกรองเอาแต่น้ำ ถ้าไม่อบ อาจนำมาคั่วกับกระทะ จนมีกลิ่นหอม นำไปต้มกับน้ำ แล้วกรองเอาน้ำนำไปปรุงรส

คุณค่าทางอาหาร : มีวิตามินเอช่วยบำรุงสายตา นอกจากนี้ยังมีแคลเซียม และฟอสฟอรัส ช่วยบำรุงกระดูกและฟัน ช่วยเพิ่มกลิ่นหอมให้กับอาหาร

คุณค่าทางยา : แก้ท้องอืด ท้องเฟ้อ จุกเสียด ขับปัสสาวะ ขับเหงื่อได้ดี ช่วยลดพิษของสารแปลกปลอมในร่างกาย รวมทั้งช่วยลดความดันโลหิตสูง

- สรรพคุณมะขาม และการแปรรูป (น้ำมะขาม)

มะขาม

มะขาม เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ที่ให้ประโยชน์ ทั้งให้ร่มเงาและผลยังสามารถนำมารับประทานดิบๆ โดยนำมาจิ้มพริกกับเกลือหรือน้ำปลาหวาน บางครั้งก็นำมาทำส้มตำ ทำน้ำพริก ฝักที่สุกแล้วนั้นยังนำมารับประทาน มีทั้งรสเปรี้ยวและหวาน ตัวอย่างสรรพคุณทางยาสมุนไพร รับประทานเพื่อถ่ายพยาธิ

ลักษณะ มะขาม เป็นพรรณไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ มีความสูงประมาณ 8-20 เมตร โด่ขำมีอายุอยู่ได้เป็นร้อยๆ ปี แตกกิ่งก้าน

ใบ เป็นใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 8-12 คู่ขนาดเล็กรูปขอบขนานกว้างประมาณ 4-7 ซม. ยาวประมาณ 1.2-1.8 ซม. มีสีเขียว

ดอก จะออกเป็นช่อเล็กๆ บานจากล่างไปบน กลีบดอกช่อหนึ่งจะมีดอกอยู่ประมาณ 10-15 ดอก กลีบดอกสีเหลืองมีปนแดง มีรสเปรี้ยว

ผล เป็นฝัก ฝักอ่อนจะมีรสเปรี้ยวมีขนเป็นขุยสีน้ำตาลปกคลุม เมื่อผลแก่จะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ขณะที่ผลยังอ่อนอยู่เปลือกจะติดกับเนื้อ เมื่อแก่แล้ว เปลือกจะแยกออกจากเนื้อเปราะแตกง่าย เนื้อในเมื่อยังอ่อนไปจนถึงโตเต็มที่จะมีสีเขียวอมขาว แข็ง เมล็ดสีเขียว เมื่อผลแก่จัดเนื้อในจะเปลี่ยนเป็นสรน้ำตาลนิ่ม เมล็ดก็เปลี่ยนสีเป็นน้ำตาลแข็งด้วย

ส่วนที่ใช้ ใบอ่อน ใบแก่ ฝักอ่อน ฝักแก่ ดอก เนื้อใน เมล็ดแก่และเนื้อไม้

สรรพคุณทางยาสมุนไพร

- **ใบอ่อน มะขาม** นำมาต้มน้ำอาโลกศิระชะ แก้วหวัด คัดจุมูก น้ำมูกไหล ส่วนใบสดก็นำมาต้มน้ำอาบหลังสตรีคลอดบุตรใช้ผสมกับสมุนไพรอื่น เนื่องจากในใบมะขามสดมีรสเปรี้ยวมีกรดหลายชนิดช่วยทำให้ผิวหนังสะอาดขึ้น
- **ใบและดอก** ของมะขามนำมาต้มน้ำรับประทาน น้ำช่วยลดความดันโลหิตได้ดีมาก
- **มะขามเปียก** นำมาปั้นเป็นลูกกลมๆ จนเป็นลูกกลอน แล้วจิ้มเกลือเพียงเล็กน้อย รับประทานหรือกลืนพร้อมกับน้ำสะอาดเป็นยาระบาย ขับเสมหะ
- **น้ำส้มมะขามเปียก** ผสมกับเกลือ ใช้แก้ท้องผูก ใช้แก้พรรตัก โดยการสวนทวาร ใช้พอกตัวได้ โดยผสมกับขมิ้นและน้ำผึ้ง
- **เมล็ดมะขาม** นำที่แก่ได้ที่แล้วนำมาคั่วและกะเทาะเปลือกออกนำมาแช่น้ำที่ผสมเกลือปนรับ รับประทานเป็นยาขับพยาธิ ส่วนเปลือกที่กะเทาะออกยังมีประโยชน์อย่านำไปทิ้ง รับประทานเป็นยาแก้ไอเจียน แก้ท้องร่วง เป็นยาสมานธาตุ คุมธาตุ
- **เส้นฝอย** หุ้มเปลือกมะขามหรือเรียกว่า รก ใช้เป็นยาแก้ ประจำเดือนไม่ปกติ ต้มน้ำมะขามจะช่วยลดอุณหภูมิในร่างกายโดยเฉพาะคนไข้หรือผู้ที่อาศัยในที่ ร้อนอบอ้าว และยังช่วยลดอาการกระหายน้ำได้อีกด้วย

คุณค่าทางอาหาร

มะขาม มีคุณค่ามาก นำมาปรุงอาหารไทยๆ ได้หลายอย่าง นำมะขามที่แก่แล้วมาแกะเอาเมล็ดออกป็นไว้เป็นก้อนๆ จะได้มะขามเปียกเอาไว้รับประทานได้เป็นปีๆ มาพิจารณากันว่า ประโยชน์ที่ได้จากมะขามมีมากมายเพียงใด

- มะขามเปียก ใช้เป็นเครื่องปรุงในแกงส้ม นำเอามะขามเปียกมาคั้นใส่น้ำแกงส้มชนิดต่างๆ
- มะขามเปียก นำมาคั้นผสมกับน้ำพริกเผา ซึ่งจำเป็นมากเพราะน้ำพริกเผาจะขาดมะขามเปียกไม่ได้เลย
- มะขามเปียก เพียงแค่เอาน้ำมาคั้นใส่ถ้วยเติวยิวผัดไทย ก็จะได้ผัดไทยที่อร่อยครบสูตร
- มะขาม นำใบหรือยอดอ่อนๆ นำมาต้มรวมกับปลาช่อน ปลาสดเค็มเป็นต้มโคล้งแสนอร่อย
- มะขามเปียก นำมาคั้นใส่น้ำตาลทราย และน้ำสะอาดในอัตราส่วนที่เหมาะสมนำไปต้มเคี่ยวกับไฟอ่อนๆ ต้มกับน้ำแข็งก้อนได้น้ำมะขามดื่มแก้กระหายได้อย่างสดชื่น

มะขาม มีวิตามินซีที่ต่อต้านอาการไข้หวัดได้สูง วิตามินเอช่วยในการบำรุงสายตาและการทำงานของระบบประสาท แคลเซียมช่วยเสริมสร้างกระดูกและฟัน หรือเหล็กก็มีอยู่มากไม่น้อย นอกจากนี้ยังมีคาร์โบไฮเดรต ไขมัน เส้นใยอาหาร และวิตามินบี 1 ป้องกันโรคเหน็บชา กล้ามเนื้ออ่อนแรง วิตามินบี 2 ช่วยในการเจริญเติบโตของร่างกายและป้องกันไขมันอุดตันในเส้นเลือดและสาร อาหารสำคัญอีกมากมาย

น้ำมะขาม

เครื่องปรุง

- มะขามเปียก 300 กรัม
- น้ำเปล่า 1.5 ลิตร
- น้ำตาลทราย 4 ชีด
- เกลือ 1 ช้อนโต๊ะ

วิธีทำ

1. ขยำมะขามเปียกกับน้ำ นำขึ้นตั้งไฟต้มจนกระทั่งเดือด ใส่น้ำตาล เกลือ พอเดือดชิมรสเปรี้ยว เค็ม หวาน ยกลงกรองเอากากมะขามออก
2. เวลารับประทานเติมน้ำแข็งทุบ

4.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ : การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร เกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และชุมชนเกษตร

- เทคนิค และวิธีการประชุมคณะกรรมการประสานงานวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งที่ 1

องค์ประกอบดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

- เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ กรม จังหวัด อำเภอ ตำบล เขต
- วสช. เอง สมาชิก คณะกรรมการ
- การบริหารจัดการ วสช. สลคช. ศูนย์บริการ

กิจกรรม

- การวางแผน การวิเคราะห์กลุ่ม แนวทางพัฒนา
- การผลิต วัตถุประสงค์ ทุน ผลิตภัณฑ์ตรงต่อความต้องการตลาด คุณภาพ ความต่อเนื่องอนุรักษ์ธรรมชาติ
- เครือข่าย เรียนรู้ แลกเปลี่ยนสินค้า
- ตลาด ศึกษาตลาด รักษาตลาดเก่า หาตลาดใหม่ ซื่อสัตย์ต่อลูกค้า
- การเชื่อมโยงในชุมชน บำเพ็ญประโยชน์ สวัสดิการ บริจาคสาธารณะ

KV1 : การประสานงานคณะกรรมการ

เลขานุการ: ประชุมหารือ กำหนดวันประชุม

ประธาน: นำเรียนข้อมูล หารือนัดหมายการประชุม หนังสือเชิญประชุม

คณะกรรมการ: หนังสือเชิญ ประสานจัดทำวาระการประชุม (แผน/ผลการดำเนินงาน)

- ผู้ว่าราชการลงนามในหนังสือแจ้งเชิญประชุม
- โทรเตือนเมื่อใกล้กำหนดประชุม
- ผู้ว่าราชการจังหวัด มอบ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นส่วนใหญ่เป็นไปตามระเบียบราชการ
- เนื้อหาการประชุมส่วนใหญ่จะได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ
- กรณีประธานคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดไม่มาร่วมประชุม ที่ประชุมชาวเสียง

กำหนดประธานจากกรรมการที่เข้าประชุมตามระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

KV2 : การจัดทำวาระการประชุม

1. ประสานงาน เลขา ประธาน คณะกรรมการภาคี

2. เนื้อหาวาระการประชุม

- แผน/ผล การดำเนินงาน
- การจดทะเบียน
- ประเมินศักยภาพ
- นำเสนอภาพรวมรายอำเภอ

ผลการสนับสนุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ของภาคี เช่น

- สาธารณสุข
- อุตสาหกรรม
- พาณิชย์

ปัญหา อุปสรรคการดำเนินงาน

แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน

3. วาระการประชุมได้จากผลการประชุมคณะกรรมการระดับอำเภอ/จังหวัด
4. เลขาต้องเตรียมรายละเอียดและข้อมูลปรึกษาประธาน
5. แจ้งวาระให้คณะกรรมการก่อนการประชุม ถ้ามีให้แจ้งฝ่ายเลขาลงในวาระการประชุม

KV3 : การบริหารการประชุม

1. คณะกรรมการ (ภาคี)

- มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่
- บรรจวาระการประชุมให้หน่วยงานภาคีได้เสนอผลงาน
- ทำหนังสือเชิญประชุมและประสานงาน ขอข้อมูลทำเอกสารประชุม
- เพิ่มนายกเทศบาล นายก อบต. ในคณะกรรมการฯ

2. คณะกรรมการผู้แทน ผู้ทรงคุณวุฒิ

3. นำเสนอผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน

4. ประชุมสัญจรตามกลุ่มต่างๆ

5. ผลการประชุม

มติที่ประชุม ข้อตกลง หรือสิ่งที่มอบหมาย ต้องรีบทำทันที ทำรายงานการประชุมทันทีให้รีบส่ง เพื่อเป็นการเตือนความจำติดตามผลการประชุม ความประทับใจ ในการดำเนินงานร่วมกัน

- ต้องมีมติจากที่ประชุม ให้หน่วยงานภาคีนำไปปฏิบัติ
- ให้หน่วยงานภาคีแสดงผล/แผน ในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

KV4 : การเชิญชวน/ประชาสัมพันธ์

- กรณีจัดงาน การตลาด เชิญกรรมการหน่วยงานภาคีมาร่วม
- เผยแพร่ผลการประเมินศักยภาพลง website ของ สลคช.จังหวัด
- ทำทะเบียนวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการจะนำไปร่วมจำหน่ายสินค้า ลง website จังหวัด
- ประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุชุมชน
- แจ้งสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวที RW ครั้งที่ 1 วันที่ 11-12 กุมภาพันธ์ 2553

เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ครั้งที่ 2

กิจกรรม

การวางแผน	การวิเคราะห์กลุ่ม แนวทางพัฒนา
การผลิต	วัตถุดิบ ทุน ผลิตรภัณฑ์ตรงต้องการตลาด คุณภาพ ความต่อเนื่องอนุรักษ์ธรรมชาติ
เครือข่าย	เรียนรู้ แลกเปลี่ยนสินค้า
ตลาด	ศึกษาตลาด รักษาตลาดเก่า หาดตลาดใหม่ ซื่อสัตย์ต่อลูกค้า
การเชื่อมโยงในชุมชน	บำเพ็ญประโยชน์ สวัสดิการ บริจาคสาธารณณะ

KV1 : การประสานงานคณะกรรมการ

เลขานุการ: ประชุมหารือ กำหนดวันประชุม

ประธาน: นำเรียนข้อมูล หารือนัดหมายการประชุม หนังสือ เชิญประชุม

คณะกรรมการ: หนังสือเชิญ ประสานจัดทำวาระการประชุม (แผน/ผลการดำเนินงาน)

- ผู้ว่าราชการลงนามในหนังสือแจ้งเชิญประชุม
- โทรเตือนเมื่อใกล้กำหนดประชุม
- ผู้ว่าราชการจังหวัด มอบ รองผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นส่วนใหญ่เป็นไปตามระเบียบราชการ

- เนื้อหาการประชุมส่วนใหญ่จะได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ
- กรณีประธานคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจังหวัดไม่มาร่วมประชุม ที่ประชุมชาวเสียงกำหนดประธานจากกรรมการที่เข้าประชุมตามระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

KV2 :การจัดทำวาระการประชุม

1. ประสานงาน เลขา ประธาน คณะกรรมการภาคี
2. เนื้อหาวาระการประชุม
 - แผน/ผล การดำเนินงาน
 - การจดทะเบียน
 - ประเมินศักยภาพ
 - นำเสนอภาพรวมรายอำเภอ
 ผลการสนับสนุนส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ของภาคี เช่น
 - สาธารณสุข
 - อุตสาหกรรม
 - พาณิชย์
 ปัญหา อุปสรรคการดำเนินงาน
 แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
3. วาระการประชุมได้จากผลการประชุมคณะอนุกรรมการระดับอำเภอ/จังหวัด
4. เลขาต้องเตรียมรายละเอียดและข้อมูลปรึกษาประธาน
5. แจ้งวาระให้คณะกรรมการก่อนการประชุม ถ้ามีให้แจ้งฝ่ายเลขาลงในวาระการประชุม

KV3 : การบริหารการประชุม

1. คณะกรรมการ (ภาคี)
 - มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่
 - บรรจวาระการประชุมให้หน่วยงานภาคีได้เสนอผลงาน
 - ทำหนังสือเชิญประชุมและประสานงาน ขอข้อมูลทำเอกสารประชุม
 - เพิ่มนายกเทศบาล นายก อบต. ในคณะอนุกรรมการฯ
2. คณะกรรมการผู้แทน ผู้ทรงคุณวุฒิ
3. นำเสนอผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน
4. ประชุมสัญจรตามกลุ่มต่างๆ
5. ผลการประชุม

มติที่ประชุม ข้อตกลง หรือสิ่งที่มอบหมาย ต้องรีบทำทันที ทำรายงานการประชุมทันทีให้รีบส่ง เพื่อเป็นการเตือนความจำติดตามผลการประชุม ความประทับใจ ในการดำเนินงานร่วมกัน

 - ต้องมีมติจากที่ประชุม ให้หน่วยงานภาคีนำไปปฏิบัติ
 - ให้หน่วยงานภาคีแสดงผล/แผน ในการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

KV4 : การเชิญชวน/ประชาสัมพันธ์

- กรณีจัดงาน การตลาด เชิญกรรมการหน่วยงานภาคีมาร่วม
- เผยแพร่ผลการประเมินศักยภาพลง website ของ สลคช.จังหวัด
- ทำทะเบียนวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการจะนำไปร่วมจำหน่ายสินค้า ลง website จังหวัด
- ประชาสัมพันธ์ผ่านวิทยุชุมชน
- แจ้งสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเวที RW ครั้งที่ 2 วันที่ 17-18 มิถุนายน 2553

5. ผลงานที่เกิดขึ้น

ผลสำเร็จการจัดการความรู้ของสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดระยอง ประกอบด้วย

5.1 ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับบุคลากร ซึ่งเป็นบุคลากรเป้าหมายหลักในการจัดการความรู้ ทำให้บุคลากรมีความเข้าใจกระบวนการจัดการความรู้เพิ่มขึ้น สามารถนำกระบวนการจัดการความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนางานพัฒนาองค์กร อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันของบุคลากรทุกกลุ่ม/ฝ่าย รวมถึงเจ้าหน้าที่ระหว่างสำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขต กับเจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด

5.2 ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับงาน องค์ความรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สามารถสนับสนุนการขับเคลื่อนการประชุมคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัดให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

6. ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข

6.1 ปัญหาอุปสรรค

- บุคลากรแต่ละท่านมีภารกิจมาก การนัดหมายทำกิจกรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำได้ยาก
- บุคลากรบางส่วนยังขาดความเข้าใจในกระบวนการจัดการความรู้ และไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานเป็นความรับผิดชอบของคณะทำงาน
- การเปลี่ยนผู้รับผิดชอบงาน ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินงาน

6.2 แนวทางแก้ไข

- มีการบูรณาการใช้เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประชุมสำนักงานประจำเดือน
- มีการสร้างความเข้าใจในเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ของกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยผู้รู้ในองค์กร
- การประชาสัมพันธ์ให้ทราบล่วงหน้าก่อนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรทุกท่านตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร

ภาคผนวก